

Pestprotocol Het Avontuur

1. Plagen of pesten?

Plagen is het op speelse wijze prikkelen van een ander door verbale en fysieke grapjes. Plagen gebeurt tussen kinderen die gelijk zijn aan elkaar. Beide partijen zien het plagen vaak meer als een spel of een lolletje. De bedoelingen van het kind dat plaagt zijn niet slecht, al kan een plagerij soms best even pijn doen.

- Gebeurt vaak spontaan, onbezonnen, gaat soms gepaard met humor
- is van korte duur of gebeurt slechts tijdelijk
- meestal één tegen één
- wie geplaagd wordt, ligt niet vast; de partijen wisselen keer op keer.

Gevolgen plagen:

- op het moment dat het gebeurt, kan het niet leuk zijn maar de pijn gaat snel over
- de vroegere relaties worden vlug hersteld; ruzie of conflict wordt gauw bijgelegd
- men blijft opgenomen in de groep; de groep lijdt er niet onder

*Van **pesten** is sprake wanneer iemand herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door een of meerdere personen. De negatieve handelingen zijn structureel tegen dezelfde persoon gericht en er is sprake van machtsongelijkheid.*

Pesten is structureel, intentioneel en met kwade zin, om iemand te beschadigen.

2. Doel van het pestprotocol

- Alle leerlingen horen zich in hun schoolperiode veilig te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door afspraken te maken kunnen leerlingen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op dit protocol.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle leerlingen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Docenten en ouders uit de ouderraad en MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

3. Pesten op school: Hoe gaan we daarmee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat we onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Voorwaarden om dit te kunnen doen:

- Pesten wordt als probleem gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters, meelopers, aanmoedigers, buitenstaanders en helpers), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd; ouders).

- Docenten kennen de signalen van pesten, zijn vaardig in de aanpak ervan en nemen als pesten optreedt duidelijk stelling hiertegen.
- Wanneer pesten ondanks preventie toch de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak: het pestprotocol wordt gevolgd.

4. Visie op pesten

De piek van het pesten ligt tussen de 10 en de 14 jaar. Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het werkt beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen en actief in te zetten op preventie. Het programma Rots en Water is onderdeel van het reguliere curriculum.

4.1. Uitingsvormen van pesten

Lichamelijk pesten

1. Duwen
2. Slaan
3. Opzij duwen
4. Dreigen met geweld
5. Bang maken
6. Een tik geven
7. Schoppen
8. Met iets naar iemand gooien
9. Iemand zonder reden aanvallen

Pesten met spullen

1. Andere kinderen dwingen om bepaalde dingen (bijv. schoenen, de tas of geld) aan hem of haar te geven.
2. Tegenover andere kinderen, bepaalde rechten opeisen. Bijvoorbeeld zeggen "Hier spelen wij altijd" of "Dit is ons terrein."
3. De spullen van andere kinderen kapot maken of kwijt maken.

Pesten met woorden

1. Iemand beledigen of uitschelden
2. Iemand belachelijk maken of voor gek zetten
3. Iemand met opzet in verlegenheid brengen
4. Iemand in zijn/haar gezicht uitlachen
5. Op sociale media iemand uitschelden

Pesten door buitensluiten of negeren

1. Gewoon weglopen van iemand die wil spelen.
2. Tegen een kind zeggen dat hij of zij moet weggaan.
3. Gewoon niet luisteren naar een ander kind, bijvoorbeeld door je handen over je oren te doen.
4. Net doen alsof je ander kind niet ziet of gewoon niet tegen dat kind willen praten.
5. Nare gebaren maken, bijvoorbeeld de neus dicht houden als iemand langs loopt (alsof diegene stinkt).
6. Tegen andere kinderen dat ze alleen mogen meedoen als ze eerst bepaalde dingen doen die ze eigenlijk helemaal niet willen.
7. Dreigen dat een ander kind iets niet meer mag, als hij of zij iets niet doet wat er gezegd wordt.
8. Als iemand een sms'je stuurt gewoon niet reageren.
9. Op sociale media iemand altijd meteen blokken.

Pesten als het gepeste kind er niet bij is

1. Tegen de andere kinderen zeggen dat ze met en bepaald iemand niet mogen spelen.
2. Roddelen of lelijke dingen zeggen over andere kinderen (digitaal).
3. Tegen andere kinderen op facebook zeggen dat iedereen een bepaald kind moet blokken.

4.2. Digitaal pesten

1. Dreigtweets plaatsen
2. Foto's en filmpjes bewerken
3. Wachtwoorden en credits stelen en misbruiken
4. Versturen van scheldberichten of anonieme dreigmailtjes
5. Versturen van virussen als geintje of opzettelijk
6. Homepages en mailadressen hacken
7. Happy slapping. (Iemand wordt "voor de grap" geslagen en dit wordt gefilmd en op internet gezet)
8. Msn-bom of e-mail bom versturen
9. Bezemen (vorm van cyberpesten; foto's worden gekopieerd en geplakt in zelfgemaakte filmpjes met grove teksten en dito achtergrondmuziek)
10. Bangalijs
11. Sexting
12. Haatprofielen maken

4.3. Signalen van pesten

- constateren van bovenstaande gebeurtenissen
- leerlingen met zwakke, onzekere lichaamshouding
- leerlingen die zich terugtrekken (timide (sub assertief) gedrag)
- leerlingen die zich sterker manifesteren: brutaler agressiever
- leerlingen die zich afzonderen / alleen zitten
- leerlingen die lang in het lokaal blijven draaien
- leerlingen die spullen kwijt zijn
- leerlingen waarvan spullen kapot zijn
- sociaal onhandig gedrag vertonen
- schrikkerig gedrag achter computer of telefoon
- niet meer achter de computer willen
- nervositeit vlak voor of na het computeren

4.4. Factoren die pesten bevorderen

Uit onderzoek blijkt dat pesters over het algemeen:

- een positieve houding t.o.v. geweld hebben
- een beperkt inlevingsvermogen hebben

Daarnaast kunnen spelen:

- een problematische thuissituatie
- verveling
- niet met frustratie kunnen omgaan; internet ontremt en anonimiseert

5. Preventie

Op school stellen we het onderwerp regelmatig in de groep aan de orde. Zeker als het actueel is, maar ook als “onderhoudsdosis”. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in de groep, aanpak van ruzies etc. worden dan besproken. Al deze punten komen systematisch aan bod tijdens de lessen van Rots en Water.

In elke groep worden de gedragsregels hoe met elkaar om te gaan jaarlijks aan het begin van het schooljaar samen besproken. Als kapstok fungeren drie uitgangspunten:

- zorg goed voor jezelf
- zorg goed voor de ander
- zorg goed voor de omgeving

De afspraken worden vastgesteld en zichtbaar gemaakt in het lokaal.

Ze komen in de onderbouw wekelijks beurtelings aan bod (regel van de week). In de bovenbouw is de frequentie lager omdat de leerlingen er inmiddels meer mee bekend zijn. In de hogere groepen ondertekenen de leerlingen de afspraken. Dit betekent dat ze accepteren dat ze ook door klasgenoten aangesproken kunnen worden op hun gedrag.

Tijdens de pauzes lopen altijd leerkrachten buiten om toezicht te houden op de kinderen. Volwassenen op het schoolplein verminderen het pesten.

Het voorbeeld van volwassenen (thuis en op school) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt dan ook niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

De school neemt maatregelen voor beveiliging van de computers en voor een veilige schoolomgeving. Er is voldoende ICT-media expertise binnen het team. We hebben met de leerlingen afgesproken hoe we met elkaar omgaan op het internet. Ook wijzen we de leerlingen op internetgevaars, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten. We hebben lessen mediawijsheid geïntegreerd in ons lesprogramma.

5.1. Internetprotocol

School beschikt ook over een internetprotocol; beleid is dat ook digitaal pesten in welke vorm dan ook niet getolereerd wordt. Dit is opgenomen in de Schoolgids en in het Veiligheidsplan.

Naast de bovenstaande preventieve acties hebben wij gezamenlijk de volgende schoolregels m.b.t. preventie en signalering opgesteld.

6. Regels en afspraken

Om kinderen en ouders te betrekken bij het creëren en behouden van een veilige sfeer hebben wij in samenspraak een aantal ‘regels’ opgesteld.

Een leerling kan zich pas prettig voelen en goed leren op een school als hij zich veilig voelt. Het gebouw en de omgeving moeten veilig zijn, maar de leerling moet zich ook veilig voelen tussen de mensen om hem heen. Daarom is het belangrijk dat hij zichzelf, de anderen en de omgeving respecteert. Hieronder staat aangegeven wat hiermee wordt bedoeld. Daarnaast speelt de sfeer in rol.

Respect is voor ons de kernwaarde als het gaat om regels en afspraken.

Respect voor jezelf: Respect hebben voor een ander betekent niet dat je jezelf maar moet wegcijferen. Integendeel: zit je iets dwars, spreek de ander daar dan op aan. Als je meent dat de ander een grens overschrijdt, is het ook jouw taak om dat te zeggen. Spreek de ander aan op wat hij doet of deed en niet op wie hij is.

Respect voor de ander. Gelukkig zijn er veel verschillen tussen mensen. Het zou maar een saaie boel zijn als iedereen hetzelfde doet of er hetzelfde uitziet. Laat een ander in zijn/haar waarde en neem hem of haar serieus. Accepteer niet alleen de verschillen, maar benut ze en geniet ervan. Discrimineer niet, pest niet en gebruik geen geweld. Dan toon je respect voor een ander.

Respect voor de omgeving. Respect voor de omgeving betekent dat we de school, de spullen in de school en de omgeving rondom de school schoon en heel laten. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid daarvoor te zorgen.

Samen voor een goede sfeer zorgen. Van iedereen op school, zowel leerlingen, personeel als vrijwilligers en bezoekers, wordt verwacht dat zij elkaar aanspreken op het bereiken van een goede sfeer. Mocht je geen raad weten met een bepaalde situatie, die jezelf betreft of een ander, vraag dan om advies. Bijvoorbeeld aan een medeleerling of een leerkracht.

We hebben bovenstaande vertaald naar drie uitgangspunten: zorg goed voor jezelf, zorg goed voor de ander, zorg goed voor de omgeving. De regels gelden voor iedereen. Uiteraard hoort er zeker bij de jonge leerlingen een “vertaling” bij naar hun denk- en belevingsniveau.

Daarnaast zijn er per cluster een aantal orderegels. Dit gaat over dagelijkse routines.

De regels zijn positief geformuleerd in waarneembaar gedrag. De regel is eenduidig (dus niet voor verschillende uitleg vatbaar).

Zorg goed voor jezelf	- Ik ben vriendelijk. - Ik zeg wanneer ik iets niet wil: stop houd op! - We proberen problemen zelf op te lossen; lukt dat niet dan gaan we naar de leerkracht
1. Zorg goed voor de ander	- We accepteren elkaar zoals we zijn - We zijn aardig voor elkaar - We hanteren “stop, houd op” - We delen spullen met elkaar en spelen samen - Iedereen hoort erbij. - Ik vraag toestemming als ik iets van een ander kind nodig heb of iets van hem wil. - Als iets is uitgepraat, is het klaar.
2. Zorg goed voor de omgeving	- Als ik klaar ben ruim ik alles netjes op - We voeren onze opruimtaken goed uit - Lege pakjes gaan mee naar huis. - We zorgen goed voor onze eigen spullen en de schoolmaterialen. - We wandelen in school - Je gedraagt je netjes op het toilet: doorspoelen, handen wassen, handdoekje in de prullenbak
Orderegels in de clusters	
Praten	<i>We werken met fluister-, liniaal-, en groepsstem</i>
	Er is er één die praat, zodat het beter gaat
	Je steekt je vinger op als je iets wilt zeggen of vragen.

	De leerkracht gebruikt het stilteteken; wij steken de hand omhoog en zijn stil.
Verplaatsen in school	Je blijft zoveel mogelijk op je plaats tijdens het werken
	<i>We praten zachtjes als we onder schooltijd door school lopen (fluisterstem)</i>
	Bij naar het naar binnenkomen, staan we in de rij (Cluster 1).
	Wij wachten tot de juf of meester ons een teken geeft om het lokaal te verlaten.
	Tijdens de instructie blijft iedereen op zijn plaats in de klas
Zelfstandig werken	Bij zelfstandig werk gebruiken wij de blokjes voor uitgestelde aandacht.
	Eerst zelf proberen, dan je schoudermaatje vragen. Kun je dan niet verder: blokje op vraagteken leggen
	Tijdens de inlooptijd werken we met de werkjes die op tafel staan (cluster 1)
Lunchpauze	We eten en drinken netjes. Tijdens het eten is het stil
	Je mag het digibord enkel bedienen na toestemming van de leerkracht

7. De aanpak van pesten

Regel 1:

Het inschakelen van de groepsleerkracht is geen klikken. Als je wordt gepest of als je dit bij een ander ziet en je komt er zelf niet uit dan mag je om hulp vragen.

Regel 2:

Een tweede stelregel is dat een medeleerlingen ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de groepsleerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor de sfeer in de groep.

Regel 3:

Samenwerken met ieder een eigen verantwoordelijkheid. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit betekent dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen.

Zaken die op school gebeuren, worden op school opgelost. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen.

Bij problemen van pesten zullen de directie en de groepsleerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De ouders spelen een voor de school belangrijke rol door het geven van informatie en het ondersteunen van de aanpak van school. De school hoort graag van ouders als er problemen spelen of wanneer problemen (nog) niet voldoende zijn opgelost.

7.1 Aanpak van pestgedrag in zeven stappen

Stap 1: waarschuwingsfase

Wanneer leerlingen iemand pesten, kan de gepeste zelf of kunnen medeleerlingen deze situatie oplossen. Er is dan geen actie van medewerkers van de school vereist.

Eén van de schoolregels is, dat melden van pesten geen klikken is, maar opkomen voor je klasgenoot. De leerkracht kan op basis van deze melding de pester aanspreken op zijn gedrag en wijzen op de consequenties. De leerkracht bepaalt indien nodig een sanctie; het gepeste kind wordt veiligheid geboden (extra surveillance).

Stap 2:

Op het moment dat de pestsituatie niet wordt opgelost en het pesten voortduurt, hebben alle kinderen het recht en de plicht het probleem aan de groepsleerkracht of de antipest coördinator voor te leggen. Ook ouders hebben het recht en de plicht pestsituaties aan de groepsleerkracht te melden.

Alle medewerkers binnen de school hebben de plicht pesten te signaleren en als pesten plaatsvindt de groepsleerkracht(en) te informeren.

Bij online pesten proberen we de dader te achterhalen. We helpen het slachtoffer ongewenste contacten te blokkeren en bewijzen te verzamelen. Is er sprake van strafbare feiten dan nemen we contact op met de wijkagent of de contactpersoon van de politie. We verzamelen dan zoveel mogelijk bewijzen zoals: - Data en (exacte) tijdstippen - Email- en internetadressen (URL) - Gebruikersnaam en nickname(s) van betrokkene(n) - Prints van chatlogs en mailberichten - Bewaarde sms-berichten - Schermafdruk (via print screen of een foto).

Stap 3:

De groepsleerkracht spreekt binnen zo kort mogelijke termijn (streven: binnen 72 uur) na constatering van pesterij met het slachtoffer met eventueel een steunende medeleerling. Dit is een gesprek “zonder schuldvraag”. Dat wil zeggen dat steun geboden wordt en de gebeurtenissen in kaart gebracht worden. De groepsleerkracht doet geen normatieve uitspraken over het gedrag van het slachtoffer en dat van de pester en de meelopers. Doel is steun bieden aan het slachtoffer. (Gesprekspuntenlijst in de bijlage).

De groepsleerkracht maakt vanaf nu verslagen over de stappen, afspraken en gebeurtenissen. Bij anoniem online pesten (waarbij de dader onbekend is) wijzen we de leerlingen op de afgesproken omgangsvormen. Ouders worden op de hoogte gesteld over wat speelt en welke acties worden ondernomen.

Stap 4:

De groepsleerkracht voert binnen de termijn in stap 3 beschreven na het gesprek met het slachtoffer een gesprek met Pester en een of twee meelopers. Ook zij kunnen melden wat er volgens hen gebeurt. Ook dit is een “gesprek zonder schuldvraag”. Dat wil zeggen dat er alleen gesproken wordt over het mogelijke effect van hun gedrag op het slachtoffer. Doel is om inlevingsvermogen te vergroten, afspraken te maken over het gedrag in de toekomst en het maken van een vervolgspraak. Er wordt toegewerkt naar afspraken over het gedrag “van nu af aan” en het maken van een vervolgspraak. Er kan in deze fase besloten worden de ouders uit te nodigen voor een gesprek.

Eventuele tussenstappen:

- Er wordt hulp gezocht voor het slachtoffer om te werken aan de sociale weerbaarheid en de negatieve invloed van pesterijen te verminderen. Bijvoorbeeld: Sta Sterk Training.
- Spelen er meer problemen in het leven van de pester en/ of meeloper dan wordt daarvoor aangepaste hulp gezocht.
- Samen met slachtoffers zoeken naar websites voor informatie, advies en hulp bij online pesten.
- Samen met slachtofferhulp zoeken bij internetproblemen via chat of mail.

Stap 5:

De groepsleerkracht voert binnen een week na de vorige stap een gesprek met slachtoffer en pester met eventueel een helper en een meeloper. Ook dit is een “gesprek zonder schuldvraag”. Dat wil zeggen dat er alleen gesproken wordt over het gebeurde zonder oordelen; alleen over hoe het is ervaren door de twee partijen. Met elkaar wordt besproken hoe het gaat en of er progressie wordt geboekt.

Stap 6:

De groepsleerkracht volgt het nakomen van de afspraken actief door na twee dagen, vervolgens bij positieve ontwikkelingen na een week en vervolgens na een maand een vervolgesprek te voeren. (Dit kan een gesprek van 2 minuten zijn als het goed loopt) De pester krijgt, als deze zich niet houdt aan de afspraken, nog één kans om het eigen gedrag te verbeteren. Ouders worden dan opnieuw uitgenodigd voor een gesprek en er worden afspraken gemaakt omtrent de communicatie.

Stap 7:

Wanneer de problemen voortduren (maximaal twee weken na het eerste gesprek) worden de ouders opnieuw op de hoogte gebracht van de voort durende problemen. De groepsleerkracht/ anti-pest coördinator en/ of directeur en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Er kunnen afspraken worden gemaakt wat betreft het verkennen van mogelijkheden voor externe ondersteuning; te denken valt aan een agressie regulatietraining, een sociale weerbaarheids- of een sociale vaardigheidstraining.

Stap 8:

De fases van de consequenties (fase 4) worden ingezet als een maand na stap 4 nog geen verbetering zichtbaar is.

7.2. Consequenties

Fase 1:

Een lichte corrigerende maatregel aangepast aan de leeftijd van de leerling en gerateerd aan het probleem: Bijvoorbeeld een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn/ haar rol in het pestprobleem.

Fase 2:

Een eerste gesprek met ouders van zowel pester als gepeste als voorgaande acties niets opleveren (zie stap 4). Alle ouders wordt gevraagd actief mee te werken om een einde te maken aan het probleem. Samen met de ouders worden afspraken gemaakt over handelwijze op school en thuis. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, mocht dat nog niet gebeurd zijn.

Fase 3:

Een tweede gesprek met de ouders (stap 6). Ouders wordt gewezen op de consequenties als het gedrag van de pesters niet ten goede keert. Er worden afspraken gemaakt m.b.t. sancties zoals: in de pauze binnen blijven, x maal 30 minuten nablijven. Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden om een leerling indien mogelijk in een andere klas te plaatsen.

Fase 4:

De sociale en /of de fysieke veiligheid van een of meerdere kinderen die structureel gepest worden, is in gevaar. School besluit als strafmaatregel over te gaan tot schorsing.

Vanaf 1 augustus 2014 is met de invoering van passend onderwijs ook de mogelijkheid tot schorsing in de Wet op het primair onderwijs (WPO, artikel 40c) opgenomen. Een schorsing is een besluit van het bevoegd gezag om de leerling, wegens een bepaalde gedraging, tijdelijk niet toe te laten tot de lessen of tot de school. De leerling wordt in een aparte ruimte gezet en gaat daar werken aan zijn schoolwerk of krijgt schoolwerk mee naar huis.

Voorbeelden van zaken waardoor scholen beslissen een leerling te schorsen zijn: herhaalde les-en/of ordeverstoring, wangedrag tegenover leerkrachten en of medeleerlingen, gebruik van alcohol of drugs tijdens schooltijden. Bij schorsing wordt de afwezigheid van de leerling gezien als een geoorloofde

afwezigheid van het geregeld schoolbezoek, zoals opgenomen in artikel 11 van de Leerplichtwet.

Gedurende de schorsingsperiode blijft de school wel verantwoordelijk voor het onderwijs van de leerling

In artikel 40c van de WPO zijn de volgende punten opgenomen:

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week (maximaal 5 dagen achtereenvolgend) schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt (bijlage 3).
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis hiervan via het Internet Schooldossier (ISD), formulier 'schorsingen en verwijderingen'.

Ouders kunnen hun beklag doen over de schorsing door middel van het indienen van een klacht (klachtenregeling.) Ook kunnen ouders naar de civiele rechter stappen.

Fase 5:

Verwijdering.

8. Ouders en pestprobleem

Wanneer een pestprobleem volgens de ouders en/ of de leerling niet op juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan kunnen zij de vertrouwenspersoon inschakelen. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het gezag adviseren.

Voor de leerkrachten is het stappenplan verder concreet uitgewerkt. Ze kunnen dit als leidraad gebruiken voor de gesprekken met de verschillende betrokkenen.